

References

1. Borysenko V. Simejna obrjadovist' ukrai'nciv XX – pochatku XXI stolittja / V. K. Borysenko. – K.: NAN Ukrai'ny, IMFE, 2016. – 256 s.
2. Istorija ukrai'ns'koi' kul'tury. U p'jaty tomah. T.4. Knyga 1. Ukrai'ns'ka kul'tura pershoi' polovyny XII stolittja. – Kyi'v: Naukova dumka, 2008. – 1008 s.
3. Kostjuk Lesja. Vesil'na zvyčajevist' Galychyny drugoi' polovyny XX – pochatku XXI stolittja / Ukrai'na – Jevropa – Svit. Mizhnarodnyj zbirnyk naukovykh prac'. – Ternopil': Vydavnytvo TNPU im. V. Gnatjuka, 2011. – Vyp.8. – S.264–272.
4. Lepcha T. V. Ukrai'noznavstvo: navchal'nyj posibnyk. – K.: VC «Prosvita», 2005.
5. Makarchuk Z. V. Ukrai'ns'ke vesillja: genealogija obrjadu. – Rivne: Volyn'ski oberegy, 2004. – 84 s.
6. Makarchuk S. Vesillja – vinec' molodosti // Narodni tradycii' s'ogodni. Knyzhkovo-zhurnal'ne vydavnytvo. – L'viv, 1963. – S.110–120.
7. Orel Lidija. Ukrai'ns'ka rodyna: Obrjady i tradycii'. – K.: Vydavnytvo imeni Oleny Teligy, 2015. – 512 s.; il.
8. Parhovenko S. Rytual'ne zastovuvannja svichky u vesil'nyh obrjadah / Sergij Parhovenko // Narodna tvorčist' ta etnografija. – 2004. – №5. – S.89–91.
9. Poric'ka O. A. Slaven korovaj krasnyj jak na nebi misjac' jasnyj / O. A. Poric'ka // Kul'tura slova. – 1989. – Vyp.36. – S.60.
10. Spogady Korpan Ganny Ivanivny. Naukovyj etnografichnyj arhiv Fakul'tetu istorii', politologii' i mizhnarodnyh vidnosyn Prykarpats'kogo nacional'nogo universytetu imeni Vasylja Stefanyka (m. Ivano-Frankivs'k). – F.1 Rukopysni materialy. – Op.8. (Etnografichni procesy na Opilli). – Spr.88. – 3 ark.
11. Spogady Kravec' Marii' Volodymyrivny. Naukovyj etnografichnyj arhiv Fakul'tetu istorii', politologii' i mizhnarodnyh vidnosyn Prykarpats'kogo nacional'nogo universytetu imeni Vasylja Stefanyka (m. Ivano-Frankivs'k). – F.1 Rukopysni materialy. – Op.8. (Etnografichni procesy na Opilli). – Spr.86. – 4 ark.
12. Spogady Ozarkiv Galyny Jaroslavivny. Naukovyj etnografichnyj arhiv Fakul'tetu istorii', politologii' i mizhnarodnyh vidnosyn Prykarpats'kogo nacional'nogo universytetu imeni Vasylja Stefanyka (m. Ivano-Frankivs'k). – F.1 Rukopysni materialy. – Op.8. (Etnografichni procesy na Opilli). – Spr.87. – 7 ark.

Ivantsiv N. A., master of the Department of Ethnology and Archeology of the State Pedagogical University «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University» (Ukraine, Ivano-Frankivsk), ivanciv1996@ukr.net

Wedding ceremony in Opilie (on the example of Zhydachiv district of Lviv region)

On the basis of a number of ethnographic and historiographical sources, the wedding ceremonial ritual was investigated in Zhidachiv district at the end of the 19th and 30th years of the 20th century. The purpose of the study is to comprehensively study Opilia wedding ceremonies. The work analyzes pre-wedding ceremonial and cycle of post-holiday traditions, traces local wedding customs and rites of the central part of Opilia. The method of field research collected and processed ethnographic materials from residents of settlements Zhydachiv district of Lviv region. The example of studying the problems shows that traditional wedding customs and ceremonies are a necessary component in terms of disclosing the peculiar microcosm of the Ukrainian traditional family, family values and experience, the cognitive aspect of the whole diversity of ritual symbolism and poetic creativity.

Keywords: *Opilia, wedding ceremony, family values, matchmaking, review, engagement, maiden-evening, colorful wreath, «gate», marriage, thanksgiving, ceremonial symbols.*

* * *

УДК 778.5(091)(477.7)«1950–1990»

Кірчев В. Г.,

здобувач кафедри історії України,
Інститут історії, політології та права,
Миколаївський національний університет
ім. В. О. Сухомлинського (Україна, Миколаїв),
vadim.kirchev040871@gmail.com

Розвиток кіноаматорства у Херсонській області в 1950–х – 1990–х роках

Стаття розповідає про історію руху кіноаматорів міста Херсон, створення Херсонського обласного кіноклубу, діяльність галузевих

аматорських кіностудій на Херсонщині, роботу діячів культури з популяризації кіномистецтва з 1950-х до початку 1990-х років.

Провідною темою даного дослідження є зростання інтересу мешканців Херсонщини до кіномистецтва у динаміці від сприймання продукції кіноіндустрії до самостійної творчості – кіноаматорства в 1950-х – 1990-х роках. Метою дослідження є аналіз особливостей поширення руху кіноаматорства у краї. Автором було узагальнено значний масив архівних документів, кіноматеріалів, спогади кіноаматорів, проаналізовано друковані періодичні видання. Аналіз творчої спадщини кіноаматорів Херсонщини, який здійснює автор, доводить, що ними створено своєрідний літопис краю. Дослідник наголошує, що творчість кіноаматорів мала велике культурно-просвітницьке значення, сприяла естетичному зростанню молоді, і підкреслює, що проблема збереження цієї спадщини є сьогоди актуальною.

Ключові слова: *аматорська кіностудія, обласний кіноклуб, народний самодіяльний колектив, творчість кіноаматорів, популяризація кіномистецтва.*

Мистецтво кіно з часів його появи викликало найбільший інтерес людей, адже в ньому поєдналися не тільки інші види мистецтва, але й досягнення науково-технічного прогресу. «Живі картини» стали ілюзією другої реальності і одночасно найбільш точним відбитком першої. Можливість зафіксувати мить, що зникає, або створити власний світ приваблює не лише професіональних кіномитців, але й аматорів, а в другій половині ХХ століття кіноаматорський рух стає помітною складовою культури країни. Кожна область України долучилася свого часу до цього руху, свої особливості мав розвиток кіноаматорства на Херсонщині.

Провідною темою даного дослідження є зростання інтересу мешканців Херсонщини до кіномистецтва у динаміці від сприймання продукції кіноіндустрії до самостійної творчості – кіноаматорства в 1950-х – 1990-х роках.

Метою дослідження є аналіз діяльності кіноаматорів Херсонської області, особливостей поширення руху кіноаматорства у краї, а також причин його згасання на основі наявних архівних та публіцистичних матеріалів.

Об'єктом дослідження виступає історія створення і розвитку та творчий доробок кіноаматорів Херсонської області в 1950-х – 1990-х роках.

Фундаментальних досліджень з історії кіноаматорства на Херсонщині нажаль не проводилось ані науковцями, ані фахівцями, і тому джерельною базою даної роботи стали матеріали Херсонського державного архіву, періодичні видання Херсонщини, спогади, інтерв'ю та роботи кіноаматорів краю.

Кіномистецтво завжди відігравало важливу роль у культурно-виховній роботі як потужний засіб впливу на свідомість людини, а з кінця 1950-х років держава почала приділяти посилену увагу розвитку кіноіндустрії – як створенню кінострічок, так і розширенню кінопрокату. В Херсонській області у 1957 році збудовано 4 районних і один міський дитячий кінотеатр. В 1958 році за рахунок державної позички було збудовано ще 19 нових кінотеатрів і літніх кіномайданчиків, які створювались на подвір'ях великих комунальних будинків.

Популярність кіномистецтва на Херсонщині зростала з року в рік: за 1957 рік і 4 місяці 1958 року в Херсонській області проведено 5 кінофестивалів, а вже у 1968 році – 11 кінофестивалів і тематичних показів на різні теми дня. Фільми цих фестивалів переглянули 600 тисяч глядачів. Особливо успішно пройшли кінофестивалі, присвячені ювілейним датам року, і тематичний показ військово-патріотичних фільмів. Кінотеатри міста, які проводили систематичну передсеансову роботу, в 1968 р. провели 6255 заходів, які

відвідало 2271 тис. глядачів: 1051 концерт, 300 лекцій та бесід, 20 вечорів молоді, 7 кіноконференцій, 279 дитячих ранків, 7 вечорів розширеної кінопрограми і багато інших заходів, що були організовані працівниками кінотеатрів за допомогою різноманітних організацій. Так, колектив Новокаховського кінотеатру «Батьківщина» організував зустрічі глядачів з режисером Київської кіностудії хронікально–документальних фільмів, автором фільму «Флорентійські зустрічі», делегатом III з'їзду вчителів Е. А. Загорулько, з заслуженим діячем мистецтв УРСР З. І. Дунаєвським і багатьма іншими людьми цікавих професій [1, арк. 21–а, 23].

Херсонщину відвідували провідні кінорежисери, пам'ять про що було увічнено в назвах шкіл, наприклад, середньої школи №1 міста Каховка, яка носить ім'я О. П. Довженка. Так, протягом 1952–1954 рр. видатний український письменник і кінорежисер О. П. Довженко неодноразово бував на будівництві Каховської гідроелектростанції, в селях, на вулицях нового міста, спілкувався з будівниками, молоддю. Середня школа №1 будувалась на його очах, і О. Довженко неодноразово відвідував разом з начальником будівництва Каховської ГЕС С. М. Андріановим цей «об'єкт», виступав перед учнями та вчителями школи. Під час однієї зустрічі з учнями школи і будівниками Каховської гідроелектростанції він говорив: «Я люблю Нову Каховку, люблю Дніпро – велику ріку мого народу, чисте ласкаве повітря, ясне небо... і стриманість у пейзажі, і величавий спокій. І ніде мені не хотілося б жити, як тут, на чудесному рідному березі, ніде і ніколи я не проймався такою любов'ю до людей». Новокаховчани відповідали О. П. Довженкові також любов'ю. В школі часто проводились літературні вечори, присвячені творчості О. П. Довженка, конкурси малюнків до його творів, літературні вікторини. В одному із своїх листів до сестри О. Довженко писав так: «І я так всіх і все тут полюбив, що не покинув би їх, доки живу. І не розлучався б ні з ким, ні з їх веселими трудами, ні з берегом Дніпра, з великою рікою мого народу». Учні школи підтримували зв'язок з Київською кіностудією ім. О. П. Довженка, яка надіслала цікавий матеріал про життя і діяльність майстра для оформлення шкільного музею. Гостею школи була і дружина О. П. Довженка – Юлія Солнцева, яка виступала перед учнями із спогадами про талановитого кінорежисера [2, арк. 10–11].

Зростаючий інтерес до кіномистецтва був для багатьох містян поштовхом до творчості, що стало можливим реалізувати за певних умов. На початку 1960–х років Красногорський механічний завод започаткував виробництво першої портативної аматорської кінокамери «Кварц», яка відразу набула широкої популярності серед тих, хто робив перші кроки в аматорському кіномистецтві. В умовах планової економіки відчувався дефіцит цих виробів та необхідних суміжних товарів. Незважаючи на зазначені недоліки, у країні в цілому і на Херсонщині зокрема було започатковано процес формування та саморозвитку аматорського кіно. Спостерігалось стрімке зростання різнорівневих культурних закладів, в яких керівники гуртків та наявність технічного забезпечення відкривали населенню доступ до кіномистецтва.

На 1 січня 1964 року, згідно зі звітом директора обласного Будинку народної творчості, в Херсонській області було зареєстровано 7 аматорських кіностудій

при будинках культури. Протягом 1964 року було організовано 10 нових кіностудій: в радгоспі імені К. Маркса, радгоспі «Південний» Голопристанського району, радгоспі «Городній велетень» Білозерського району, у Великолепетиському районі, Новокаховському сільськогосподарському технікумі, новокаховському Палаці культури, на Новокаховському електромашзаводі, Херсонському заводі склотари, на Херсонській нормативно–дослідній станції. Таким чином, в 1964 році на Херсонщині працювало 17 аматорських кіностудій, якими керували переважно інженерно–технічні працівники, фотографи, кіномеханіки.

Найкращими студіями в сільській місцевості були студія радгоспу «Червоний Перекоп» Каховського району та студія радгоспу «Городній велетень» Білозерського району; найкращими серед міських – студії морського порту при клубі ім. Шмідта, Палацу піонерів, Південно–Українській машинно–випробувальній станції.

В листопаді 1964 року був проведений обласний огляд аматорських кінофільмів, в ньому взяли участь 6 студій, які показали 16 кінофільмів. Вперше на огляді були показані 3 кольорові фільми, кращим визнано кольоровий фільм «Пісня про моє місто» студії морського порту, відзначено також фільм «Радгоспні будні» студії радгоспу «Городній велетень». Всі ці аматорські кінофільми показали зрілу операторську і технічну майстерність їх авторів. Студією обласного Будинку народної творчості разом з позаштатним активом та керівниками студії, які проходили стажування, було створено фільми «Наукова конференція в Одесі», «Хроніка Херсонщини» та ін. [3, арк. 18–19].

Кіноаматори фіксували на кіноплівці документальну історичну хроніку подій на Херсонщині. Так, стрічки кінохроніки 1965 року знайомили з «гострими проблемами життя міста»: висвітлювали питання товарообігу в магазинах, піддавали критиці безгосподарність та безвідповідальність місцевих посадовців; кіноаматорами зафільмовано виступ у місті Херсоні югославського піаніста Степана Радича та його спілкування з містянами, висвітлювалось багато інших подій.

Важливим завданням кінохроніки було виховання молоді. Окремі сюжети розповідали про зустріч учнів шкіл з ветеранами, славетною спортсменкою, землячкою херсонців, Ларисою Латиніною; позаштатний кінооператор Іван Кабанов зафільмував для нащадків незабутній футбольний матч, який відбувся у заметіль, що не завадило футболістам провести першу зимову тренувальну гру на високому рівні. Відзняті студійцями хронікальні сюжети демонструвались в кінотеатрах перед початком художнього фільму.

Однією з кращих аматорських кіностудій Херсона стала студія «Октан» при Будинку культури нафтопереробного заводу імені Серго Орджонікідзе, яку було організовано у 1970 році, її керівником на громадських засадах було призначено самого ініціатора створення студії – Володимира Володимирова. Спочатку основним завданням кіноаматорів «Октану» була зйомка кінолітопису життя та діяльності заводу. Це було новим і важливим починанням, що повинно було фіксувати візуальну історію не лише підприємства, але й реальних людей, які активно працювали над його створенням та розвитком.

Для здійснення цієї діяльності було виділено приміщення в Будинку культури нафтовиків. Підприємство було стратегічним і мало значні фінансові можливості, було витрачено чималі кошти на придбання кінознімальної та проєкційної апаратури. Навколо керівника студії, В. Володимирова, згуртувались ентузіасти кіномистецтва – працівники нафтозаводу та члени їх родин, і восени 1970 року почались перші кінозйомки. В той час до Херсону річкою було доставлено великі реактори для однієї з заводських установок. Саме членами студії було зафільмовано транспортування вулицями міста величезних контейнерів на спеціальних платформах; ці кадри кінохроніки і стали початком формування заводського кіноархіву. 8-міліметровий формат кіноплівки, який використовувався в кінокамері «Кварц», виявився вкрай незручним для хронікального кіно внаслідок значної кількості недоліків; враховуючи це, студійцями, за підтримки керівництва заводу, було при першій нагоді здійснено перехід на інший формат. Упродовж 35 років заводська кіностудія здійснювала кінофіксацію життя не лише заводу, але й міста.

З 1974 року при аматорській кіностудії «Октан» відкрився кіногурток для учнів підшефної середньої школи №8 та технічного училища №2. Вихованці цих закладів в кількості 20 осіб систематично відвідували заняття і набували навичок роботи в кіномистецтві. Молодий амбітний творчий колектив працював не лише із заводської тематики. Створені учнями кінороботи виставлялись на обласні та республіканські конкурси, і це були як хронікальні, так і документальні фільми з історії Херсона, біографічні кіноариси, фільми про спорт. У 1975 році гуртківцями було знято першу ігрову стрічку «Ми робимо фільм» тривалістю 10 хвилин, яку пізніше транслювали на обласному телебаченні.

Період 1980–х років став вершиною творчої діяльності «октанівців». У цей час були відзняті стрічки: «Школа героїв» – про Херсонську авіашколу, «Ветеран завжди в лавах» – про танкіста, героя Радянського Союзу Василя Саєнка, стрічки–літописи «Трудова династія», «Жива пам'ять», «Пісня моя, Херсонщина» та інші документальні і художні кінофільми. Постійним кінооператором студії, спортсменом–байдарочником Олексієм Пилипенко, було знято низку «спортивних» стрічок: «На гардах», «В ритмі Черемоша», «До острова Добрих духів». У 1980-і роки кіностудія «Октан» створювала анімаційні стрічки, зокрема, збірку мультиплікаційних фільмів «Стопці–стоп!».

Частими гостями кіностудії були відомі актори та режисери країни, студійці налагодили плідну співпрацю з творчим колективом Одеської кіностудії.

Одночасно з організацією заводської студії «Октан» на початку 1970–х років у Херсоні було створено обласний клуб кіноаматорів на чолі з Геннадієм Тітовим. Свою роботу кіноклуб спрямував на пропаганду аматорського кіно, займався організацією, проведенням щорічних оглядів–конкурсів аматорських фільмів, надавав важливу методичну допомогу кіноаматорам–початківцям та кіностудіям. Завдяки плідній роботі клубу на початок 1980–х років в Херсоні та області було офіційно зареєстровано більше 60 аматорських кіностудій, з них почесного звання «народна» були удостоєні вісім кіностудій, серед яких була і кіностудія заводу «Октан». Велику роботу з пропаганди передового

досвіду проводила аматорська студія «ДКТ–фільм», яка в 1977 році отримала звання народної і стала дипломантом I Всесоюзного фестивалю художньої творчості трудящих [4, арк. 12].

Кінолекторії, які були популярними у 1970–ті роки, відігравали значну роль у вихованні молоді. У звіті Палацу культури текстильників Херсонського бавовняно–паперового комбінату Херсону зазначалось, що постійно діяли 15 лекторіїв, під час роботи яких слово лектора посилювалась демонстрацією хронікально–документальних, науково–популярних, художніх фільмів [5, арк. 14].

У 80–ті роки розширювались кіномистецькі зв'язки Херсонщини із зарубіжжям. Так, Херсонське обласне управління культури та підвідомчі йому установи укріпили культурні зв'язки з Шуменський округом Народної Республіки Болгарії і областю Залу Угорської Народної Республіки. Відповідно до плану культурного обміну між Шуменський округом і Херсонською областю делегація кіноаматорів області в липні 1981 року побувала в місті Шумен на фестивалі аматорських історичних фільмів. Учасникам фестивалю було показано фільми «Жива пам'ять» самодіяльної кіностудії «Октан» нафтопереробного заводу міста Херсона, «Симфонія врожаю» самодіяльної кіностудії «Каховка–фільм» Каховського районного Будинку культури та «Мое місто» навчально–методичної кіностудії обласного науково–методичного центру.

Делегація кіноаматорів з міста Залаегерсег, що на Угорщині, яка відвідала місто Херсон у вересні 1982 року, побувала в обласному науково–методичному центрі культосвітроботи, зустрілася з учасниками народної самодіяльної кіностудії «Октан», народної кіностудії «Каховка–фільм», побувала в новокаховському міському Палаці культури. За підсумками візитів до Болгарії і Угорщини була оформлена виставка «Мости дружби» [6].

Аматорські кіностудії міста тісно співпрацювали з Херсонською обласною організацією Українського товариства охорони пам'ятників історії та культури: протягом 1970–1980–х років ними створено документальні фільми «А. В. Суворов», «Пам'ятник газеті», «Летопись земли» (про археологічні розкопки та пам'ятники археології на Херсонщині), фільми про ветеранів праці «Живая легенда», «Автограф ветерана» [7, арк. 5].

Починаючи з другої половини 1980–х років у роботі з популяризації кіномистецтва в Херсонській області відбувались суттєві зміни. У звітних документах управління кінофікації Херсонського облвиконкому «Про роботу кіномережі області в XI п'ятиріччі» від 10 лютого 1986 року зазначалось, що кіномережа області зросла на 17 кіноустановок, побудовано 3 нові кінотеатри: «Шумен» в Херсоні, «Юність» в Новій Каховці, «Дружба» в Каланчаку – загальною місткістю 2 тис. місць. На 5 одиниць розширилася мережа сільських кіноустановок, на 24 – сільських. 45% кіноустановок переоснащено новою кіноапаратурою. Відкрито 186 філій сільських кіноустановок в червоних куточках тваринницьких комплексів і ферм.

У цей період значно активізувалася передсеансова робота в кінотеатрах і на кіноустановках. Традиційними стали тематичні покази та кінофестивалі, присвячені пам'ятним і знаменним датам в житті країни, а також за

тематикою «Дисципліна – актуальне слово п'ятиріччя», «Тверезість – норма життя» та ін. Проведенню виховної роботи серед населення засобами кіно, цілеспрямованому використанню наявного фільмофонду сприяла мережа кіноклубів і кінолекторіїв. У 1985 році їх працювало 870. З них 180 – суспільно–політичної тематики, 210 – військово–патріотичної, 72 – профорієнтаційної, 76 – естетичної, 140 – антиалкогольної, 67 – атеїстичної, 76 – морально–правової, 49 – з кіномистецтва.

Відділом юстиції облвиконкому, управлінням внутрішніх справ, облпрокуратурою спільно з обласною та районними організаціями товариства «Знання», Будинком санітарної освіти проводилась цілеспрямована робота з антиалкогольної пропаганди: тематичні покази фільмів про боротьбу з пияцтвом і алкоголізмом. Ці фільми включалися до програм кіноуніверситетів, кінолекторіїв, кіноклубів, використовувались в програмах подовженої хроніки.

Наприкінці 1980–х років почали поширюватись відеоманіфони та відеокамери, що значно змінювало всю існуючу систему кіноіндустрії. Внаслідок поширення відеотехніки на державному рівні у гуртках та школах стало можливим застосування новітніх технологій. В місті Херсоні було відкрито 2 кіно–кафе – «Таврія» і «Океан», організовано бібліотеку і відеозали.

Удосконалювалась робота з кінообслуговування дітей та підлітків. На засадах дитячого самоврядування в 1986 році діяли 23 шкільних кінотеатри безпосередньо в школах і 97 самодіяльних кінотеатрів, створених при державних кіноустановах, організована робота 13 молодіжних кінотеатрів при вищих, середніх і професійно–технічних навчальних закладах. Традиційними формами роботи з дітьми та молоддю був Всесоюзний тиждень дитячих фільмів, кінофестивалі «Казка», «Веселі канікули», «Вітаю, школо!», «Горда професія моя» [7, арк. 5].

На початку 1990–х років кіноаматорство перестало бути масовим рухом. Період незалежності спричинив приватизацію заводу «Октан», обмеження соціальних витрат, закриття аматорських кіностудій, а напрацьований кінодоробок опинився на межі повного фізичного знищення без гідних умов зберігання. Нажаль, проблема передачі матеріальних цінностей до архівних установ, перенесення творчого доробку кіноаматорів на цифрові носії інформації не вирішується і загрожує втрагати історичної пам'яті регіону.

Список використаних джерел

1. Державний архів Херсонської області. – Ф.р–1804. – Оп.3. – Спр.144.
2. Там само. – Ф.р–1979. – Оп.3. – Спр.505.
3. Там само. – Ф.р–1323. – Оп.2. – Спр.73.
4. Архів облрадпрофу Херсонської області. – 1977 р. Звіт Будинку культури.
5. Там само. – 1977 р. Звіт Будинку культури.
6. Архів управління культури Херсонської обласної ради, 1982 р. Відомості про дружні зв'язки із зарубіжними країнами.
7. Державний архів Херсонської області. – Ф.р.1323. – Оп.3. – Спр.149.

References

1. Derzhavnyj arhiv Hersons'koi' oblasti. – F.r–1804. – Op.3. – Spr.144.
2. Tam samo. – F.r–1979. – Op.3. – Spr.505.
3. Tam samo. – F.r–1323. – Op.2. – Spr.73.

4. Arhiv obradprofu Hersons'koi' oblasti. – 1977 r. Zvit Budynku kul'tury.

5. Tam samo. – 1977 r. Zvit Budynku kul'tury.

6. Arhiv upravlinnja kul'tury Hersons'koi' oblasnoi' rady, 1982 r. Vidomosti pro druzhni zv'jazky iz zarubizhnymy kraï'namy.

7. Derzhavnyj arhiv Hersons'koi' oblasti. – F.r.1323. – Op.3. – Spr.149.

Kirchev V. G., the candidate of the Department of History of Ukraine, Institute of History, Political Science and Law of Nikolaev National University V. O. Sukhomlynsky (Ukraine, Mykolaiv), vadim.kirchev040871@gmail.com

Development of amateur cinematography in the Kherson's region in the 1950s – 1990s

The article tells about the history of Amateur Film-making studios in the city of Kherson, the creation of the Kherson regional film club, the activities of the sectoral amateur film studios in the Kherson region, the popularization of cinema art from the 1950s to the early 1990s.

The leading topic of this study is the growing interest of the inhabitants of the Kherson region in the cinematographic arts in the 1950s and 1990s.

Vadim Kirchev summarized a significant array of archival documents, film materials, memoirs of members of the regional film club, analyzed printed periodicals. The author proves that the amateur cinematographers created a kind of chronicle of the province.

The researcher notes that the creativity of film-amateurs had a great cultural and educational significance, contributed to the aesthetic growth of young people. He stresses that the problem of preserving this heritage is extremely relevant.

Keywords: amateur film studio, regional film club, amateur folk group, creativity of film enthusiasts, popularization of cinema art.

* * *

УДК94(477)

Лазаренко В. Г.,
магістр, молодший науковий співробітник
науково–історичного відділу, Державний музей
авіації ім. Антонова (Україна, Київ),
nagradoved@mail.ru

ДЖЕРЕЛА ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДАЛІ «ВETERАН ПРАЦІ» ТА ПОСВІДЧЕННЯ ДО НЕЇ

Досліджується питання, щодо заснування медалі «Ветеран праці», для заохочення трудящих за довголітню добросовісну працю безпосередньо на виробництві і зразків посвідчень до цієї медалі.

Ключові слова: медаль «Ветеран праці», посвідчення до медалі «Ветеран праці».

Для вивчення хронології цього процесу і ознайомлення з державними рішеннями про нагородження трудящих медаллю «Ветеран праці» автору необхідно було звернутися до вихідних документів фонду Р–7523 Державного Архіву Російської Федерації.

В процесі дослідження фонду Р–7523 вдалося з'ясувати, що на засіданні Президії Верховної Ради СРСР (далі ПВР СРСР) від 02.09.1970 р. вперше розглядалось питання, щодо заснування медалі «Ветеран праці», для заохочення трудящих за довголітню добросовісну працю безпосередньо на виробництві. Встановлення такої медалі, на думку керівництва держави повинно було стати додатковим стимулом до більш продуктивної праці і закріпленню кадрів на одному підприємстві або в організації. Спершу планувалось встановити три ступеня медалі «Ветеран праці», для нагородження ними відповідно за 15, 20 і 25 років добросовісної роботи на одному підприємстві з встановленням пільги по пенсійному забезпеченню як надбавки до пенсії на 10% кавалерам усіх 3–х ступенів [1, с. 1–4].